

Ю. О. УЛЬЯНЧЕНКО

НЕОБХІДНІСТЬ ДОТРИМАННЯ БАЛАНСУ В ДЕРЖАВНОМУ РЕГУЛЮВАННІ ВИРОБНИЦТВА АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Досліджено необхідність дотримання балансу в державному регулюванні аграрного ринку. Проаналізовано важливі тенденції розвитку окремих сегментів аграрного ринку. Виявлено можливі ризики у забезпеченні споживачів сільськогосподарською сировиною та населення продовольчими товарами.

Ключові слова: державне регулювання, аграрний ринок, балансовий метод, цінові ризики, сегменти аграрного ринку.

The necessity of adhering to the balance in state regulation of the agrarian market is investigated. The important tendencies of the agrarian market's separate segments' development have been analysed. The possible risks in providing consumers with agricultural raw material as well as providing population with food stuffs have been exposed.

Key words: state regulation, agrarian market, balance method, price risks, segments of the agrarian market.

Функціонування національної економіки в ринкових умовах передбачає включення країни у світові інтеграційні процеси. Особлива роль у вирішенні цієї проблеми належить провідним сферами економіки країни, зокрема аграрному сектору та його базовій галузі – сільському господарству, які формують аграрний ринок, трудовий потенціал країни, продовольчу та економічну безпеку. Питання покращення ситуації в аграрному секторі економіки є ключовими в подальшому розвитку держави. Без розв'язання проблем підвищення ефективності аграрного сектора, без забезпечення виробництва конкурентоспроможної продукції, яка може конкурувати як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках, неможлива подальша інтеграція України до ЄС.

Починати виправляти ситуацію в аграрному секторі треба із забезпечення прозорості аграрного ринку, що є необхідною умовою ефективності його державного регулювання. Саме непрозорість аграрного ринку є перешкодою для швидкого врегулювання ситуації і є однією з головних причин криз на продовольчому ринку країни, як-то: зернова, цукрова, гречана криза тощо.

Інформація щодо ринкової кон'юнктури, балансів аграрної продукції, у тому числі і регіональних, повинна бути доступною для всіх учасників ринку. Закритість відповідної інформації не здатна гарантувати продовольчу та економічну безпеку країни – цю функцію може виконувати тільки прозорий ринок за умови його ефективного державного регулювання. Тільки прозорість аграрного ринку здатна

сприяти появі довіри учасників ринку один до одного і до держави як повноцінного учасника, без чого не видається можливим подолання тіньових схем [13, с. 160].

Значний внесок у дослідження проблем розвитку державного регулювання аграрного ринку та ролі конкуренції на ньому присвячено роботи О. Амосова, В. Воротіна, Б. Губського, С. Кваши, М. Латиніна, Т. Лозинської, Ю. Лузана, С. Майстра, П. Макаренка, О. Маслака, О. Могильного, Б. Пасхавера, В. Трегобчука, О. Шпичака та ін.

Метою статті є обґрунтування необхідності використання балансового методу державного регулювання аграрного ринку для забезпечення розвитку конкурентного середовища в аграрному секторі економіки.

Організація цивілізованого аграрного ринку неможлива без активної регулятивної ролі держави. Одним із резервів у діяльності державних виконавчих органів є застосування у процесі здійснення функцій державного управління балансового методу регулювання ринку, що дозволяє з'ясувати важливі тенденції розвитку окремих його сегментів, виявити ризики забезпечення споживачів сільськогосподарською сировиною, а населення – продовольчими товарами.

Складання прогнозних балансів узгодження попиту і пропозиції з метою їх оптимізації, а також звітних балансів про обсяги виробництва і використання продукції, балансовий контроль відповідності попиту пропозиції дозволяють прогнозувати розбіжності між ними та своєчасно застосовувати ефективні механізми державного регуляторного впливу.

Так, аналіз балансів окремих видів товарної продукції упродовж тривалого періоду виявляє періодичність виникнення дефіциту товару на ринку та його обсяги. На основі досліджених тенденцій можна зробити розрахунок і визначити запас товару, який необхідно створювати в країні, планувати кошти на його створення, зберігання з метою використання в несприятливі роки для забезпечення споживчого попиту. Важливе значення при цьому має вибір механізмів забезпечення регулятивної функції держави [3, с. 128].

Балансування вимагає не лише внутрішнє виробництво продукції, а й визначення обсягів експортно-імпортних операцій. Багато наукових робіт присвячено проблемі збільшення експортного потенціалу країни. Таку задачу перед аграрним сектором ставить і уряд. На жаль, далеко не завжди береться до уваги, що формуванню експортних/імпортних партій має передувати оцінка забезпеченості внутрішніх потреб країни у продуктах харчування, притому власного виробництва. Лише наявність відхилення валового виробництва продукції від внутрішніх потреб країни, слугує підґрунтям прийняття рішення про можливість/доцільність експорту/імпорту певного продукту. Експортувати допустимо лише залишки продукції, а імпортні партії закуповувати у випадку нестачі. Розробка балансу продукції дозволить оперативно й виважено приймати рішення щодо здійснення зовнішньоекономічних операцій.

За умов ринкової економіки основним ціноутворюючим фактором на сільськогосподарську продукцію є баланс попиту і пропозиції. Так, за відсутності

державного регулювання у високоврожайні роки ціни на сільськогосподарську продукцію та сировину нижчі порівняно з низьковрожайними. У свою чергу, високі ціни стимулюють товаровиробників до збільшення виробництва продукції, і навпаки. Таким чином, відбувається переливання капіталу як всередині галузі, так і між галузями [2, с. 107].

Для забезпечення нормального функціонування сучасного ринку продовольчих товарів необхідно постійно відстежувати рух великої кількості товарів, трансакцій “покупець-продавець”, динаміку цін на товари і послуги, тобто потрібно мати систему даних базового рівня у часі і просторі.

Слід забезпечити опрацювання одержаних даних, їх систематизацію і структурування, оперативне доведення до покупців і продавців, інших користувачів. І нарешті, потрібно забезпечити високий науковий рівень аналізу та прогнозів стану і перспектив розвитку ринку продовольчих товарів. Усе це має сенс за умови, що налагоджений надійний комунікаційний зв'язок з користувачами інформації [Там же, с. 121].

Наявність достовірної і оперативної ринкової інформації дасть змогу органам державного управління приймати більш виважені рішення щодо формування соціального замовлення аграрному сектору з боку держави, підтримки окремих регіонів і видів виробництва сільськогосподарської продукції, встановлення паритету цін на сільськогосподарську і промислову продукцію [Там же, с. 124].

Так, наприклад, за підсумками врожаю 2012 р. та враховуючи перехідні запаси, пропозиція зерна в 2012/2013 маркетинговому році в Україні становить понад 57 млн т, більшість якого забезпечить потреби внутрішнього ринку.

Внутрішнє споживання зерна в сезоні 2012/2013 років оцінюється на рівні 29,1 млн т, із яких для харчових потреб надійде 23 % цього зерна, забезпечення насінням – 13 %, на корм худобі – 54 %, для нехарчової переробки – 6 %, інше – 4 %. За свідченням експертів, попит і пропозиція пшениці на внутрішньому ринку збалансовані. За потреби України у продовольчій пшениці на рівні 5-5,5 млн т, її збір у 2012 р. удвічі більший. За експорту обсягом до 5,5 млн т країна повністю забезпечить свої потреби у цьому зерні до нової збиральної кампанії. Хоча станом на 20 листопада 2012 р. вже було експортовано 5,2 тис. т [10, с. 30–32].

Ще одним вагомим чинником, який збільшує пропозицію зерна з року в рік в Україні, є те що зменшується внутрішнє продовольче споживання зерна. Зумовлено це об'єктивними факторами: доходи громадян істотно не зростають, а кількість населення скорочується. Відповідно, і купівельна спроможність низька, і самих покупців хлібо-булочних виробів стає менше. Як наслідок, знову спостерігаємо падіння внутрішнього продовольчого споживання до 5,3 млн т зерна на рік. Потреба у фуражному зерні при цьому потроху зростатиме завдяки збільшенню поголів'я свиней і курей. У птахівництві активно розвивається й м'ясний, і ячний напрями. А зростання виробництва свинини можна зарахувати в актив агрохолдингів. Тож за прогнозами, споживання кормового збіжжя збільшиться на 300 тис. т [7, с. 29].

Чинники, які впливають на баланс (на пропозицію продукції) такі: несприятливі погодні умови; високі ціни, що встановлюються на світовому ринку на зернові культури; перехідні залишки зерна; площі посіву культур (які можуть змінюватися залежно від погодних умов і кон'юнктури ринку). Зважаючи на кон'юнктуру ринку, багато компаній перепрофілюють свій зерновий напрям, відмовляючись від посівів пшениці на користь технічних культур і кукурудзи [7, с. 30]. Усі ці зовнішні і внутрішні чинники задля підвищення ефективності державного регулювання аграрного сектора мають бути проаналізовані і враховані при плануванні балансу виробництва зерна.

На цукровому ринку ситуація склалася інша, так за підсумками 2011 р. в Україні на площі 515,8 тис. га за врожайності 363,3 ц/га зібрано 18,7 млн т цукрових буряків. Збільшення обсягів надходження сировини на переробку позитивно вплинуло на виробництво цукру. У 2011 р. було вироблено 2,3 млн т бурякового цукру. Окрім цього цукрові заводи займалися переробкою тростинного цукру-сирцю, що дало можливість додатково виробити 259 тис. т цього продукту. Отже, загальне виробництво цукру в 2011 р. становило понад 2,5 млн т.

Стабільність на споживчому ринку не в повній мірі влаштовувала виробників і переробників цукрових буряків. За постійного зростання виробничих витрат доходи від реалізації продукції залишалися на однаковому рівні. Це знайшло відображення в скороченні обсягів виробництва цукрових буряків та цукру. У 2012 р. очікується урожай понад 15 млн т, що дасть можливість виробити до 1,8 млн т цукру. На це вплинуло зменшення посівної площі під цукровими буряками. Якщо під урожай 2011 р. було засіяно 532, то в поточному – 466 тис. га. Проте й цього обсягу буде достатньо для забезпечення внутрішніх потреб у цукрі та формуванні експортного фонду за рахунок власної сировини. До того ж, станом на 1 вересня 2012 р. перехідні залишки цукру в країні становили до 600 тис. т [11, с. 38].

Характеризуючи ринок цукру, зазначимо, що цукор виробляють понад 100 країн, проте лише близько 20 % загального виробництва становить цукор з буряків. Вплив України на світовий ринок цукру незначний. Її частка в загальному світовому виробництві не перевищує 1 %.

Ціни на цукор та цукрову сировину на світовому ринку поступово зростають. Збільшення експорту українського бурякового цукру є одним з пріоритетних завдань розвитку цукрової галузі.

За відсутності імпорту цукру-сирцю до України, згідно з раніше встановленою квотою 270 тис. т, експортний потенціал країни в 2013 р. буде незначним. До того ж, можливі обмеження експорту продукції до Казахстану в разі ратифікації ним угоди про вільну торгівлю з країнами СНД, згідно з якою цукор з України не внесено до Переліку товарів із безмитною торгівлею [11, с. 41].

Інша ситуація в Україні на ринку яблук, на долю їх експорту припадає 10 %. Якщо за останні п'ять років імпорт яблук до України збільшився майже вдвічі, то експорт – в 16 разів. А 6-7 років тому Україна практично не експортувала яблука. Цікаво, що, експортуючи яблука, Україна одночасно нарощує імпорт. Дивна ситуація: обсяги імпорту зростають, а експорт збільшується ще швидше.

Це пояснюється тим, що з 2005 р. в Україні постійно зменшується ввізне мито на яблука. Після вступу до СОТ у 2008 р. мита на яблука з грудня до квітня взагалі немає [1, с. 58]. Протягом першого місяця сезону 2012-2013 маркетингового року Україна експортувала 9,7 тис. т яблук [12, с. 9].

Ще одним з найважливіших аграрних ринків є ринок м'яса. Протягом перших двох місяців 2012 р. імпорт в Україну основних видів м'яса зріс в 1,6 рази, у тому числі свинини – в 2,3 рази, птиці – вдвічі порівняно з відповідними показниками попереднього року [4, с. 8]. У той же час експерти стверджують, що на даний час птахофабриками України виробляється м'ясо птиці навіть більше за внутрішні потреби країни. У той же час наявність явища імпорту птиці і зростання його обсягів свідчить про відсутність державного регулювання цих процесів.

На м'ясному аграрному ринку спостерігається парадоксальна ситуація, 96 % у структурі імпортованої продукції складає свинина й м'ясо птиці, у виробництві яких найбільшу питому вагу (80 – 90 %), у структурі кормів, займає фуражне зерно, яке Україна успішно вивозе. При цьому продукція імпортується часто не належної якості, але у зв'язку з тим, що вона дешевше вітчизняної сировини, через низьку купівельну спроможність нашого населення ця продукція вимушено знаходить споживача, що значно погіршує конкурентоспроможність українського товаровиробника тваринницької продукції, продукція яких більш якісна.

За таких умов, за тимчасової відсутності належних коштів для будівництва відповідних тваринницьких приміщень, доцільно було б використати наявні тваринницькі приміщення й трудові ресурси, що є в господарствах населення, де нині виробляється близько 70 – 80 % тваринницької продукції. Тому є необхідність надати господарствам населення у вигляді товарного кредиту певну кількість зернофуражу і молодняк тварин, взаєморозрахунок здійснювати живою масою відгодованих тварин. Для цього вкрай необхідно розвивати збутову кооперацію й оптові ринки. Слід зазначити, що використання резервів особистих селянських господарств – захід вимушений і тимчасовий. Але лише таким чином нині в короткий термін можемо уникнути завезення неякісної м'ясної продукції; послабити безробіття на селі; підвищити доходи селян; збільшити виробництво якісної вітчизняної м'ясної продукції та стабілізувати вітчизняні ринки зерна і м'ясних продуктів [14, с. 153–154].

Виходячи з аналізу вищезазначеного, хотілося б відмітити, що ефективне функціонування економіки України, включаючи аграрний сектор, залежить від розвитку ринку, балансування сукупного попиту – сукупної пропозиції на галузевих ринках, тобто забезпечення ринкової рівноваги. Це аксіома, яку не можна ніяким чином заперечити, і саме тому нині, в умовах світової фінансової кризи, актуалізуються дослідження ринкового середовища, проблем і перспектив розвитку галузевих ринків, а також ролі держави в розбудові й здійсненні регуляторної політики [6, с. 161].

Тому більшість країн, які є провідними постачальниками продовольства на світовий ринок, формують власну експортну політику, виходячи, насамперед,

з виявлених пріоритетних агропродовольчих товарів і найвигідніших географічних напрямів. Так, країни ЄС традиційно є провідними експортерами продовольства до країн Африки, Австралія – на ринки азійських держав, Аргентина – до країн Латинської Америки. Держави активно впливають на структуру національного продовольчого експорту, забезпечують розширення вивозу агропродовольчих товарів на фоні підтримання досить суттєвих обмежень щодо проникнення на внутрішній ринок багатьох видів імпоротної продукції [3, с. 166].

Потребує балансових узгоджень вирішення такої проблеми, як баланс виробництва засобів виробництва для аграрного сектора та їх імпорту. Тобто обґрунтування раціональності протекціонізму власного виробництва матеріально-технічних засобів для галузі перед їх імпортомними поставками. Так, українські аграрії мають велику зацікавленість у придбанні імпортованої якісної вживаної техніки.

Покращення технологічного процесу, яке здатне забезпечити підвищення урожайності корелюється зі зниженням втрат, а відтак, і собівартості продукції, залежить від використання високоякісного вітчизняного та імпортного насіння, добрив, пестицидів. Поряд із розвитком власного виробництва цих товарів і насиченням ними ринку, в найближчій перспективі аграрні підприємства зрозуміли, що актуальним у нинішній ситуації є імпортування кращих їх зразків для збереження сільськогосподарської галузі від ще більших фінансово-економічних потрясінь та занепаду.

Сьогодні Україна намагається захистити вітчизняного товаровиробника від імпорту товарів різного призначення, у т.ч. товарів для аграрного сектора, своєрідним прийомом, який офіційно зветься “витіснення імпорту товарів із внутрішнього ринку економічними засобами”. Така протекціоністська політика достатньо зрозуміла і не викликала б дискусій, якби був сформований та запрацював внутрішній ринок виробників необхідної техніки та інших елементів сільськогосподарських технологій. Проте введення імпорту зборів на товари для аграрного сектора в основному зумовлене формуванням бюджету держави, а не питаннями розвитку аграрного сектору економіки України [5, с. 46].

Таким чином можна констатувати, що метою розробки балансу є уникнення кризових явищ як недовиробництва, так і перевиробництва аграрної продукції. Коли пропозиція продукції перевищує попит на неї, втручання держави спрямовується на обмеження обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, підвищення попиту на ринку продовольства та стимулювання експорту [9, с. 584].

Цінову стабільність утримувати важко без заходів державного регулювання. Цілком логічним є запровадження для суб'єктів ринку обов'язкового декларування наявності аграрної продукції, оскільки для прийняття виважених рішень потрібно мати достовірну інформацію про наявні товарні ресурси.

Двадцятирічний досвід України як держави з перехідною економікою показує, що одним з найважливіших інституціональних завдань забезпечення стабільного розвитку аграрного ринку є формування обґрунтованих балансів ліміту платоспроможного попиту населення та пропозицій на продукцію

аграрного сектора, з урахуванням усіх факторів, цьому питанню на практиці й у наукових дослідженнях приділяється ще недостатньо уваги. Це призводить до значних коливань в обсягах виробництва, негативних тенденцій у продовольчому забезпеченні населення, включаючи незбалансованість за всіма видами продуктів харчування, суттєвих цінових диспропорцій, нееквівалентного розподілу доходів між усіма учасниками продовольчого ланцюжка, де, як правило, найбільшої дискримінації зазнають аграрні підприємства тощо.

Формування балансів попиту і пропозиції за маркетинговим роком із продукції, яка має сезонний характер виробництва, та за календарним роком, яка має безперервний характер виробництва, вимагає від усіх учасників ринкового процесу постійного моніторингу зміни ситуації на внутрішньому ринку й розвитку світових тенденцій, що також вимагає відповідних інституціональних змін, напрацювання та запровадження сучасних ринкових механізмів з урахуванням таких особливостей розвитку аграрного сектора України.

Ринкове балансування ліміту попиту і пропозиції на аграрну продукцію та продовольчі товари одночасно повинно виконувати як організаційну, так і стимулюючу функції. Комплексне його забезпечення надасть змогу суб'єктам господарювання організувати підприємницьку діяльність відповідно до основного ринкового принципу: виробляти те, що продається, а не продавати те, що виробляється.

Стабільність розвитку аграрного ринку має ґрунтуватися на прогнозах ринкової ціни, зміни переважаючої орієнтації аграрних виробників, аграрної науки й органів управління від ціни виробництва (витрати + прибуток) до орієнтації на ціни ринкової рівноваги. Така організація діяльності забезпечуватиме реальне балансування ліміту попиту і пропозиції не тільки в натуральному, а й вартісному виразі, здійснення постійних обґрунтованих офіційних моніторингових оцінок зміни ємності внутрішнього ринку, залишків продукції та прогнозів обсягів аграрного виробництва, здійснення ефективних і послідовних заходів з розширення експортної діяльності з максимальним урахуванням конкурентних вимог на світових ринках.

Ринок не сприймає монополізму, тінізації господарських відносин, непрофесійного адміністративного втручання та корупції. Зазначені “хвороби” присутні практично в кожній країні, але мають різний рівень негативного впливу на ринкові тенденції. У результаті поширення зазначених тенденцій призводить до продуктових дисбалансів і цінових диспропорцій, викривлень в економічних відносинах на міжгалузевому рівні та між суб'єктами господарювання, від чого, як правило, страждають як виробники, так і споживачі аграрної продукції.

Сьогодні аграрний сектор України активно намагається розширити експорт продукції на висококонкурентні ринки, особливо зерна, олії, соняшнику, ріпаку, сої та деякої іншої продукції. Але, з одного боку, вітчизняні суб'єкти ринку відчують проблеми із недостатньою власною конкурентоспроможністю, а з іншого – необхідністю вдосконалення зовнішньоторгівельної діяльності шляхом забезпечення її адаптованості до вимог європейського і світового ринків, передусім у питаннях

поліпшення якості продукції тваринного походження, плодоовочевої продукції, цукру та деяких інших. Через це відбуваються значні звуження загальної ємності ринку, внаслідок чого зменшується потреба у вітчизняній продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, що не сприяє розвитку аграрного виробництва.

Важливими вивіреними світовою практикою інституціями балансування ліміту попиту і пропозиції на аграрному ринку є побудова системи саморегуляторних професійних об'єднань за галузевим (продуктовим) принципом з метою врегулювання спірних питань у міжгалузевих і внутрішньогалузевих відносинах, розвиток механізмів державно-приватного партнерства, у тому числі їхня активна участь у питаннях удосконалення системи державної підтримки не тільки сільгоспвиробників, а й споживачів, створення та застосування механізмів квотування обсягів виробництва продукції сільського господарства (досвід країн ЄС й інших), організація страхування цінових ризиків, здійснення консервації земель сільськогосподарського призначення, визначення механізмів створення необхідних державних запасів та інтервенційних фондів, квотування експорту й імпорту, інші нетарифні регулятивні заходи, включаючи подолання різних державних обмежень, які не відповідають ринковим принципам і правилам СОТ [8, с. 30].

Література:

1. *Беленький О.* Ех, яблучко ... / О. Беленький // Пропозиція. – 2011. – № 11. – С. 56–58.
2. *Губський Б. В.* Аграрний ринок / Б. В. Губський. – К. : Нора-прінт, 1998. – 184 с.
3. Забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектора економіки України на внутрішньому і зовнішньому ринках : наук. доповідь / [В. М. Трегобчук, Б. Й. Пасхавер, О. М. Бородіна та ін.] ; за ред. В. М. Трегобчука, Б. Й. Пасхавера. – К. : Ін-т екон. та прогноз., 2007. – 260 с.
4. Імпорт м'яса в Україну істотно виріс // Агробізнес сьогодні. – 2012. – № 7. – С. 8.
5. *Кваша С. М.* Економічні аспекти імпортової політики держави щодо товарів для АПК / С. М. Кваша // Економічні проблеми розвитку ресурсного потенціалу АПК : Збірник наукових праць. – К. : Ін-т економіки НАН України, 1999. – С. 43–51.
6. *Кваша С. М.* Напрями удосконалення механізмів формування ринкової рівноваги на ринках сільськогосподарської продукції / С. М. Кваша // Економіка АПК. – 2011. – № 2. – С. 161–167.
7. *Квітка Г.* Засіки на експорт / Г. Квітка // Пропозиція. – 2012. – № 10. – С. 28–30.
8. *Лузан Ю. Я.* Збалансованість попиту та пропозицій на продовольчому ринку України / Ю. Я. Лузан // Економіка АПК. – 2011. – № 8. – С. 27–36.
9. *Макаренко П. М.* Моделі аграрної економіки : [монографія] / П. М. Макаренко. – К. : ННЦІАЕ, 2005. – 682 с.
10. *Маслак О.* Зернова безпека / О. Маслак // Пропозиція. – 2012. – № 12. – С. 30–34.

11. Маслак О. Розпочато новий цукровий сезон / О. Маслак // Пропозиція. – 2012. – № 10. – С. 38–42.

12. Новини агробізнесу. Протягом першого місяця сезону 2012-2013 маркетингового року Україна експортувала 9,7 тис. т яблук // Агробізнес сьогодні. – 2012. – № 21. – С. 9.

13. Осташко Т. О. Ринкова трансформація аграрного сектора / Т. О. Осташко. – К. : Фенікс, 2004. – 280 с.

14. Шпичак О. М. Економічні механізми державного регулювання ринків сільськогосподарської продукції та їх проблеми / О. М. Шпичак // Економіка АПК. – 2011. – № 2. – С. 150–155.

Надійшла до редколегії 18.02.2013 р.

УДК 351.82.346.544.2

В. В. ЯНОВ

СТАН СУПЕРКОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ РОЛЬ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Розглянуто рівень розвитку суперкомп'ютерних технологій України щодо світових лідерів і країн СНД, а також їх значення в інноваційному розвитку держави.

Ключові слова: суперкомп'ютер, інноваційний розвиток, грид-технології, національна програма.

We consider the level of development of supercomputer technology Ukraine on world leaders and the CIS countries, and their importance in the innovation development of the state.

Key words: supercomputer, innovative development, the Grid, a national program.

У сучасному суспільстві високі інформаційні технології стали фундаментальною інфраструктурою, подібно енергетиці, дорожнім комунікаціям та іншим життєво важливим для економіки держави системам. В останні два десятиліття у світі спостерігається лавиноподібне збільшення обсягу інформації – кожні три-чотири роки він подвоюється. Синхронно з цим процесом у ряді галузей науки, техніки та управління народногосподарським комплексом з'являється все більше завдань, що вимагають для свого ефективного вирішення принципово нових технологій обробки даних з гранично досяжними значеннями швидкодії засобів обчислювальної техніки. У зв'язку з цим у даний час у світі спостерігається своєрідний бум у галузі стратегічно важливого напрямку по створенню суперкомп'ютерів.